

Talousvyöhykkeen merituulivoima-asetus

23.6.2025

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Tämän esityksen sisältö

- Luonnos valtioneuvoston asetukseksi merituulivoimasta talousvyöhykkeellä on lähtenyt lausuntokierrokselle 23.6.2025
 - Lausuntoja voi jättää Lausuntopalvelu.fi –palvelussa 18.8. asti
- Asetus annetaan 1.1.2025 voimaan tulleen lain merituulivoimasta talousvyöhykkeellä (937/2024) nojalla
- Tässä esityksessä
 - 1) Käydään taustaksi läpi talousvyöhykkeen merituulivoimalaki
 - 2) Esitetään lausunnoille lähteneen asetuluonnoksen keskeinen sisältö
 - 3) Esitetään lyhyesti tiedot muista ajankohtaisista talousvyöhykkeen merituulivoima-asioista

Talousvyöhykkeen merituulivoimalaki

Kilpailutusmenettely talousvyöhykkeen käyttöoikeuksille
merituulivoimaan

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Suomen merialueet

- Aluevedet
 - Valtaosin Suomen omistuksessa
 - Metsähallitus vuokraa alueita merituulivoimakäyttöön (MMM:n alla)
 - Suomen lait soveltuvat (kaavoitus, luvat)
- Suomen talousvyöhyke
 - Kansainvälinen merialue – Ei osa Suomea – Vain osa Suomen laeista soveltuu
 - Suomella oikeus taloudelliseen hyödyntämiseen YK:n merioikeusyleissopimuksen nojalla
 - Ei vielä merituulivoimaa
- Ahvenanmaan aluevedet
 - Ahvenanmaan maakuntahallitus vastaa alueiden jakamisesta merituulivoimakäyttöön

Uuden talousvyöhykkeen merituulivoimalain keskeinen sisältö

1. Valtioneuvosto valitsee kilpailutettavan merialueen
 2. Energiavirasto järjestää kilpailutuksen
 3. Voittaja voi hakea valtioneuvostolta hyödyntämislupaa
- Huom. Kyse on EU:n käyttöoikeussopimusdirektiivin mukaisesta menettelystä, eli käytännössä julkisesta hankinnasta
 - Lisäksi selkeytettiin lakien soveltumista talousvyöhykkeellä, jotta mahdollisimman yhdenmukaiset vaatimukset aluevesillä ja talousvyöhykkeellä. Esim. sähkömarkkinalain hankelupaa ja ilmailulain lentoestelupaa vaaditaan jatkossa.

Alueen valinta ja sen kilpailutus

1. Valtioneuvosto valitsee kilpailutettavan merialueen TEM:n esittelystä

- Yhteiskunnan kokonaisedun huomiointi – erityisesti ympäristö, kalastus, liikenne
- Konsultin tekemä SOVA (suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi) alueista alkanut, valmistuu syksyllä 2025

2. Energiavirasto järjestää kilpailutuksen

- Joka osallistujan täytettävä tietty laadullinen minimitaso (osallistumisen edellytykset)
- Voittaja valitaan tarjotun hinnan ja laatukriteerien perusteella (pisteytys)
 - Laatukriteerit asetuksella: voivat koskea esim. osaamista, taloutta jne.
- Osallistumisvakuus turvaa sitoutumista
- Mahdollista asettaa vähimmäishinta

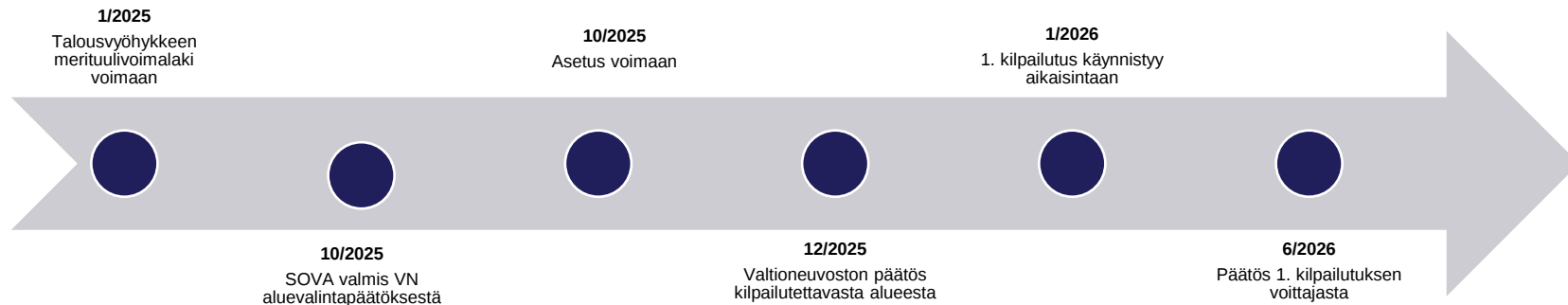
Hyödyntämislupa – oikeus alueeseen

3. Voittaja voi hakea valtioneuvostolta hyödyntämislupaa

- Antaa käyttöoikeuden alueelle (vrt. vuokrasopimus) tuulienergian hyödyntämiseen
- Luvalla voi tutkia aluetta ja se antaa varmuuden kehittää hanketta, kuten hakea lupia (etenkin vesilupa)
- VN voi evätä luvan voittajalta vain tietyissä tilanteissa esim. kansallinen turvallisuus
- Edistämisvakuudella turvataan, että hanke edistyy
- Hyödyntämisluvan saaja on velvollinen:
 - Maksamaan kilpailutuksessa tarjoamaansa hyödyntämismaksua tuulivoimapuiston tuotantoaikana
 - Noudattamaan niitä laatukriteereitä, joita on kilpailutuksessa tarjonnut

1. kilpailutuksen aikataulu (arvio)

Virkakunnan ehdotus: VN asetus merituulivoimasta talousvyöhykkeellä

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kilpailutusmalli, osallistumisen edellytykset ja osallistumisvakuus

- **Käytettävä kilpailutusmenettely** on yhden kierroksen tarjouskilpailu
- **Kilpailutukseen osallistumisen edellytykset** (minimitaso)
 - 600 miljoonan tase ja 15 % oman pääoman osuus TAI 1 miljardi hallinnoitavia varoja
 - Tuulivoimakokemus sekä hankekehitys- että rakentamisvaiheesta (yhteensä vähintään 100 megawatin edestä hankkeita)
- **Osallistumisvakuus** (kilpailutusta varten – tämän saa takaisin)
 - 1 miljoonaa euroa

Edistämisvakuus (voittaja asettaa hyödyntämisluvan saatuaan)

- 1 miljoona euroa, mutta kerrytettävä vuoden välein siten, että kyseiseen vuoteen mennessä kerrytetty vakuussumma on yhteensä
 - 2. vuonna 2M€ • 6. vuonna 12M€
 - 3. vuonna 3M€ • 7. vuonna 17 M€
 - 4. vuonna 6M€ • 8. vuonna 22 M€
 - 5. vuonna 9M€ • 9. vuonna 27M€ jne.
- Alkuvaiheessa vakuus matala, kun hankkeen riskit suuret, jotta voi vetäytyä alemmin kustannuksin. Vakuusmäärä kasvaa, kun hankkeen toteutumistodennäköisyys kasvaa.
- Jo laissa säädetty: Energiavirasto voi realisoida vakuuden, jos ei toteuta hanketta. Taustalla, että hyödyntämismaksua maksetaan vasta tuotantoaikana, joten jokin maksu oltava alueen varaamisesta, jos hanke ei toteudu. Vakuuden realisoinnista ei ole poikkeuksia, jos hanke ei toteudu.

Valintakriteerit: Painotus

- Hinta 50 pistettä, laatu 50 pistettä, yhteensä 100 pistettä
- Ei haluta painottaa liikaa hintaa, koska korkeimman tarjouksen antaja ei välttämättä ole se, joka hankkeen todennäköisimmin toteuttaa – alueita on tutkittu vähän, joten riski, että hanke ei toteudu, on iso
- Liika laatukomponentin osuus taas voi eliminoida hinnan vaikutuksen kokonaan – tutkimuksissa suositellaan, että hinnan osuus olisi min. 50 %

Hinta eli tarjottava hyödyntämismaksu

- Ei minimihintaa – hankkeiden kannattavuus vielä heikko
- Tarjottava hinta olisi euroa/asennettu megawatti vuodessa
 - Maksuvelvollisuus alkaa, kun tuulivoimapuisto alkaa tuottaa sähköä ja päättyy kun voimalat purettu
 - Sidotaan elinkustannusindeksiin
 - 0-1000€/MW: 0 pistettä, 1000-2000€/MW 6p. jne.; korkein mahd. tarjous olisi yli 8000€/MW 50p.
 - Pisteytystapa johtaa automaattisesti hintakattoon, mutta vaihtoehtoinen pisteytystapa eli suhteellinen hinnan pisteytys (suurin tarjous saa 50 pistettä ja muut tarjoukset suhteessa siihen) lisäisi riskiä sille, että kisan voittaisi epärealistisen isolla tarjouksella toimija, joka ei tosiasiassa toteuttaisi hanketta tai sille, että hinnasta saisi korkeat pisteet hyvin alhaisella tarjouksella

Valintakriteerit: Laatu (50 pistettä)

- Osaaminen, kokemus ja muu kyky edistää hanketta
 - Tuulivoimakokemus, yli 500 megawatin edestä hankkeita
 - Merituulivoimakokemus, yli 100 megawatin edestä hankkeita
- Energiajärjestelmän joustavuuden edistäminen
 - Energiavaraston/sähkönkäyttökohteen rakentaminen joustoa tuomaan – mitä isompi, sen enemmän pisteitä
 - Sitoutuminen osallistumaan merituulivoimapuistolla sähkön reservimarkkinoille joustoa tuomaan
- Hankkeen ympäristövaikutukset
 - Linnuston tarkkailu lintututkalla hankekehitysvaiheessa (lisätietoa ympäristövaikutuksista)
 - Tuotannonaikainen liikenne hoidetaan päästöttömästi (sähkö tai kestävyyskriteerit täyttävät polttoaineet)

Muita asetuksella säädettäviä asioita mm.

- Voittajan valinta tasatilanteessa
- Kilpailutukseen annettavan tarjouksen sisältö
- Hyödyntämislupahakemuksen tarkempi sisältö

Muita sidosryhmien esittämiä valintakriteereitä ja niiden haasteita

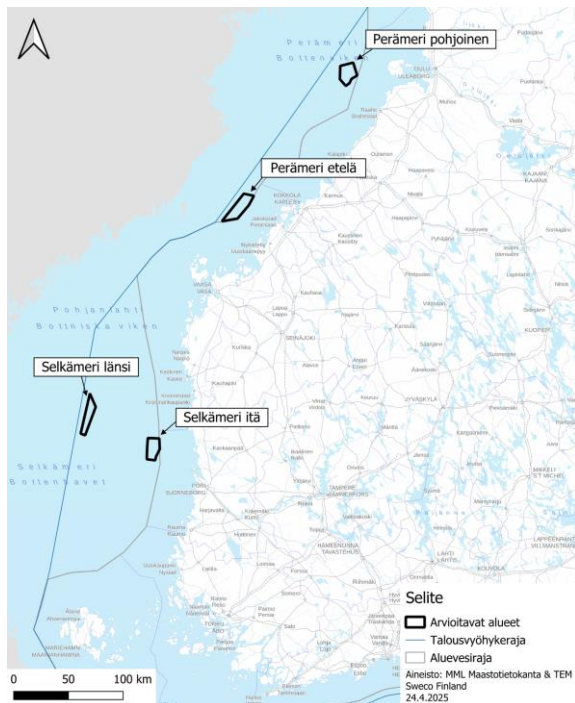
- Jo hankekehitystä talousvyöhykkeellä tehneet yritykset saisivat lisäpisteitä
 - Riski: Julkisten hankintojen sääntely kieltää valinnan hankkeen valmiusasteen perusteella – kriteerien pitäisi olla syrjimättömiä ja tasapuolisia
 - Ao. yritykset saavat kuitenkin jo etua siitä, että esitettävät alueet ovat kaikki niitä alueita, joilla hankekehitystä on jo tehty. Lisäksi osaamisessa saisi pisteitä tehdyistä tuulivoimahankkeista.
- Suomalaiset toimijat huomioitaisiin siten, että pisteitä saisi kokemuksesta jäätyvissä oloissa rakentamisesta ja Pohjanlahden merenpohjaa vastaavissa oloissa rakentamisesta
 - Haaste: Edellyttäisi, että tarjoajat sitoutuisivat ao. kokemusta omaaviin alihankkijoihinsa jopa yli 10 vuotta ennen rakennusvaihetta. Vaatimus ei olisi kohtuullinen
- Useita erilaisia ehdotuksia hankkeen hyväksyttävyyden edistämisestä ja ympäristövaikutuksista
 - Haaste: Kriteerin täytyy liittyä hankinnan kohteeseen, eli merituulipuistoon. Lisäpisteitä ei myöskään haluta antaa toimista, jotka tehtäisiin muutenkin esim. vesiluvan lupamääräysten takia. Kriteerin tulee olla selkeä, jotta sen noudattamista voidaan valvoa. Useissa ehdotuksissa jokin näistä edellytyksistä ei täyty.

Muut ajankohtaiset merituulivoima-asiat

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Talousvyöhykkeen merituulivoima-alueet

- Talousvyöhykkeen potentiaalisten merituulivoima-alueiden suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi (SOVA) on käynnistynyt
- Arviointisuunnitelma lausunnoilla Lausuntopalvelu.fi – palvelussa 4.7.2025 saakka
- Samanaikaisesti käynnissä myös kansainvälinen kuuleminen
- Ympäristöselostus tulossa lausunnoille syksyllä

Alueiden pinta-alat:

Perämeri pohjoinen: 224 km²

Perämeri etelä: 284 km²

Selkämeri länsi: 211 km²

Selkämeri itä: 202 km²